

Ljubljana, 11.1.2013

INTERVJU S PREDSEDNIKOM VLADE JANEZOM JANŠO ZA SPLETNI PORTAL SIOL

»Če imate v koaliciji Gregorja Viranta, opozicije ne potrebujete«

Avtor: Aleksander Kolednik

Kako je mogoče, da sta imela težave pri poročanju o svojem premoženju protikorupcijski komisiji le vidva s predsednikom Pozitivne Slovenije Zoranom Jankovičem, ne pa tudi drugi predsedniki parlamentarnih strank?

Najprej zaradi kršitve postopka samega. Sam namreč nisem prejel nobene različice osnutka končnega poročila komisije za preprečevanje korupcije (KPK), na katero bi lahko podal svoje pripombe. Po poslovniku KPK, ki ga je komisija sama sprejela, bi moral to možnost imeti in če bi dodal svoje pripombe, bi te morale biti objavljene skupaj s končnim poročilom komisije.

To pomeni, da so člani komisije kršili lastna pravila. Klemenčič zavaja, ko pravi, da po 13. členu zakona osnutka ni treba poslati zavezancu. To poleg zakona še posebej določa 52. člen poslovnika komisije v zvezi s 34. členom. Če bi držala ugotovitev Klemenčiča, bi to pomenilo, da imamo v Sloveniji inkvizicijski organ popolnoma zunaj ustavnega reda. Sicer pa sam res nimam nobenih težav s pojasnili o svojem premoženju.

Po skoraj 35 letih dela in dedovanju moje premoženje obsega polovico stanovanja v Ljubljani, vikend v Bovcu in nekaj podedovanih kmetijskih parcel. Nobenih težav nimam s pojasnili, kako sem lahko to kupil. Hiša v Šentilju pri Velenju je pod hipotekarnim kreditom, ki ga bom moral skoraj v celoti še odplačati v prihodnjih 15 letih. Lastnica drugega dela stanovanja v Ljubljani je žena, ki bo morala posojilo prav tako skoraj v celoti šele odplačati.

Ste vse to pojasnili tudi Komisiji za preprečevanje korupcije?

Komisiji sem predal vse pogodbe in podal vsa pojasnila, ki so jih zahtevali. Pristop komisije pa je bil popolnoma poljuben. Rok Praprotnik ali kak drug član komisije se je sam odločal, od koga bo zahteval položnice za osem let nazaj in od koga ne in kako bo ali kako ne bo upošteval danih pojasnil. Nobenega objektivnega postopka ni bilo.

Žal moram oceniti, da komisija očitno ni obravnavala vseh predsednikov parlamentarnih strank enako in da je bila glavna tarča vnaprej izbrana. Težko se izognem občutku, da gre za ponovno diskreditacijo, ki se vztrajno in sistematično dogaja več kot 20 let. Nazoren primer so bili dogodki okoli primera Depala vas. Proces je tekel 10 let in niso ničesar dokazali ali koga obsodili.

Še do danes niso bili dokazani očitki v zvezi z nakupom vozil patria in nikoli ne bodo, ker so neresnični, so pa nas stali volitve leta 2008. Še vedno mi očitajo, da sem na neugotovljenem mestu, ob neugotovljenem času in na neugotovljen način prejel obljubo podkupnine. Po novem je to neopredeljen komunikacijski način.

In pred dvema dnevoma je bilo izdano poročilo komisije za preprečevanje korupcije, ki meni, da izvora svojega premoženja nisem dovolj razumljivo in prepričljivo pojasnil. To komisijo sestavljajo ljudje, pri katerih se očitno pojavlja nasprotje interesov.

Če bi odstopil Zoran Janković, kaj bi naredili vi?

Gre za popolnoma različna primera, tako po vsebini kot političnih posledicah za državo. Pri gospodu Jankoviću so obravnavali in seštevali nakazila nad 100.000 evrov, pri meni pa so zahtevali odrezke od položnic za 9 evrov izpred šestih let ter avtorske pogodbe iz let 1992 in 1994.

Tudi to sem jim poslal, kolikor mi jih je uspelo zbrati. Odstop župana mestne občine ne pomeni nič za stabilnost v državi, razpad vlade pa potegne Slovenijo v vrtinec politične nestabilnosti, upada bonitetnih ocen, porasta pribitkov na obveznice in s tem podražitev našega življenja na vseh področjih.

Po mojem mnenju tudi ni naključje, da so poročilo brez možnosti ugovora predstavili v času, ko smo po manj kot letu dni vladanja sprejeli ključno zakonodajo za stabilizacijo razmer v državi. V to smo vložili veliko napora, številne ure pogajanj in usklajevanj z opozicijo in s sindikati.

Dejstvo je, da so bili sprejeti štirje od petih najpomembnejših ukrepov za izhod iz krize in ponovno rast. Najpomembnejši motiv za ta najnovejši poskus destabilizacije države pa je strah tistih, ki so nam v resnici ukradli državo oziroma milijarde iz državnih bank, pred odgovornostjo.

Pojavlja se vprašanje, ali bi se moral podpredsednik komisije Rok Praprotnik izločiti iz postopka priprave poročila, saj je kot novinar pogosto kritično poročal o vašem delu. Ste vi predlagali njegovo izločitev iz postopka?

Na začetku pogovora na KPK sem vprašal predsednika, ali so že odkrili osebo, ki iz komisije sprti in tendenciozno obvešča časopis Dnevnik o tem, kaj naj bi se dogajalo z mojimi posojili oziroma posojili moje žene. Praprotnik je zardeval, Klemenčič pa je hitel zatrjevati, da to ne prihaja od članov komisije, in s tem posredno zvrčal krivdo na zaposlene.

Formalne izločitve v prvi fazi postopka nisem zahteval predvsem zato, ker bi se v istem trenutku pojavili očitki, da nad komisijo izvajam pritiske in jim preprečujem opravljanje dela. Prav tako pravica do zahteve izločitve osebe iz postopka glede na veljavno zakonodajo izhaja iz zakona o upravnem postopku, ki pa v zvezi s tem dolžnost izločitve nalaga uradni osebi. To pomeni, da bi se gospod Praprotnik moral zavedati svoje zakonske dolžnosti.

Ali menite, da on, glede na svoje preteklo delo, nima jasno izoblikovanega mnenja o meni in da takšno mnenje ni moglo vplivati na končno odločitev pri presojanju razumljivosti in tehtnosti dokazov v postopku? To verjetno ve tudi predsednik komisije gospod Klemenčič. Gospod Praprotnik naj bi že pred dobrim mesecem medijski srenji širil informacije o poročilu.

Ne bi bil presenečen, če se bo izkazalo, da je bilo poročilo posredovano nekemu v "zunanjo potrditev". V poročilu KPK so namreč namesto pravniških novinarske formulacije z namernim spregledom dejstev, kakršne so bile značilne za desetletno diskreditacijsko pisanje Praprotnika proti meni in proti SDS.

Kot tendenciozen novinar brez profesionalnih standardov ni izpolnjeval osnovnega pogoja kredibilnosti za imenovanje na to funkcijo. Nekdanji predsednik ga je predlagal, levičarska koalicija pa ga je v parlamentu potrdila izključno zaradi njegovih "zaslug" pri blatenju političnih tekmecev.

S tega vidika je njegovo imenovanje samo obremenjeno s sumom politične korupcije, ta je bil ob njegovem imenovanju v DZ tudi javno izražen. Po tej logiki bi se v naslednjem mandatu v KPK na osnovi enakih referenc lahko znašli Dejan Karba, Vlado Mihelj, Blaž Zgaga ali Mojca Pašek Šetinc. Če bodo iskali nekoga v rangu Gorana Klemenčiča, pa se tam lahko znajdeteta Lojze Ude ali Milan Cvikl.

V svojem prvem odzivu na Twitterju ste tudi zapisali, da uporablja protikorupcijska komisija enkrat podatke GURS, drugič tržne podatke, česar v nadaljevanju predsednik protikorupcijske komisije ni resno pojasnil. Zakaj bi bila protikorupcijska komisija po vašem mnenju lahko tako površna pri tako občutljivih zadevah?

Ne gre za površnost, ampak preprosto za prepis trditev, ki jih je v volilni kampanji leta 2011 razširjala novinarka Pašek Šetinc. Nepremičnine so bile na splošno leta 2005 v Sloveniji vredne nekajkrat več kot leta 1992 in tudi bistveno več, kot so vredne danes. Komisija pa trdi, da je bila moja nepremičnina ob prodaji leta 2005 vredna manj kot ob nakupu leta 1992, in za to trditev ponudi smešne argumente.

Ob tem je znano dejstvo, da je predsednik ZZB Janez Stanovnik državno hišo v Murglah leta 1992 odkupil za kakih 20.000 evrov, lani pa jo je prodal za 500.000 evrov. Podobno transakcijo sta izvedla tudi Milan Kučan in Janez Drnovšek. Vsak od njih je samo z razliko v ceni zaslužil več, kot je vredno vse moje premoženje po 35 letih dela. Pa nikomur nič, kot bi rekel Jože Pučnik. Znano dejstvo je, da so podatki GURS velikokrat netočni in ne odražajo prave vrednosti nepremičnin.

Poleg tega pa je geodetska uprava evidentirala nepremičnine veliko pozneje, kot sem jih jaz kupil in prodal. Če se komu kaj očita, potem je treba po istih načelih ocenjevati vrednost nepremičnine, ki jo prodajaš, in vrednost nepremičnine, ki jo kupuješ, ne moreš pa tistega, kar ti prodajaš, ocenjevati po Gursu, tistega, kar kupuješ, pa po tržni ceni.

Zamude pri obveščanju protikorupcijske komisije o svojem premoženju ste že priznali, a kljub vsemu se postavlja vprašanje, kako se vam kot dolgoletnemu državnemu funkcionarju lahko dogajajo takšne napake?

Roki za poročanje so se v tem času spreminjali in zadnjo spremembo sem spregledal. Gre za mojo krivdo in zanjo sem pripravljen odgovarjati. Kljub temu pa nekajdnevna ali nekajmesečna zamuda ni vsebinska kršitev in še manj prikrivanje. Enako velja za poročstva, ki niso povečanje premoženja, ampak prej obratno.

Naj ob tem dodam, da bi moral predsednik KPK Klemenčič po zakonu poslati letno poročilo o delu komisije v letu 2011 v državni zbor do 31. maja 2012. Poslal pa ga je šele oktobra z več kot četrletno zamudo. Pa gre za pomemben akt organa in edino obliko parlamentarnega nadzora nad to komisijo.

Poglejmo nekaj očitkov iz poročila protikorupcijske komisije. Koliko denarja vam je iz dediščine, kot ste sami rekli, izplačal vaš brat?

Ob delitvi dediščine je po dogovoru meni pripadla manjša kmetijska parcela, bratu pa stanovanjska hiša s pripadajočim zemljiščem. Razlika v vrednosti je kadarkoli preverljiva. Dogovorila sva se, da mi nekaj te razlike v vrednosti izplača. Skupaj je šlo za 45.000 evrov, plačanih oziroma nadomeščenih v več obrokih.

Zakaj tega niste pojasnili tudi protikorupcijski komisiji, saj ne nazadnje ne gre za tako majhne vsote?

To sem komisiji pojasnil, imajo moje pisne odgovore na vprašanja, ki so jih zastavili. Nisem pa mogel odgovoriti na poznejše očitke, s katerimi sploh nisem bil seznanjen, saj nisem dobil možnosti odgovora na osnutek poročila.

Pri poročanju komisiji o vrednosti svojega avtomobila ste se zmotili za več kot 30 tisoč evrov. Kako to pojasnujete?

To sem že pojasnil in napako priznal. Pri nakupu avtomobila je bila v poročilo prepisana cena starega avtomobila. Ko me je komisija na to opozorila, sem ji posredoval vso dokumentacijo o nakupu avtomobila. Gre za mojo napako in odgovornost in tu komisiji ni kaj očitati, čeprav ni imela pravne podlage za pregled v tistem letu. Vsebinsko je njena ugotovitev prava, moja odgovornost pa nesporna. Zato sem tudi zahteval glasovanje o zaupnici.

Komisija je ugotovila, da ste pri nakupu nepremičnine pridobili premoženjsko korist v vrednosti okoli 100 tisoč evrov, pri čemer je bil posel po ugotovitvah komisije obremenjen z izrazitimi korupcijskimi tveganji in sumi zlorabe položaja. Kako se boste odzvali na takšne obtožbe? Razmišljate morda o tožbi?

Na te obtožbe se odzivam že od njihove objave. Danes je verjetno tudi zadnjemu laiku v državi jasno, da je ta obtožba iz trte zvita. Težava pa je, da komisija ves čas poudarja, da je njihovo mnenje dokončno. KPK je v postopku grobo kršil mojo pravico do predhodne seznanitve z osnutkom poročila in pravico do tega, da podam pripombe na osnutek in s tem demantiram neresnice, ki so v poročilu.

Komisija je zavestno kršila 13. člen zakona o integriteti in preprečevanju korupcije in 52. člen lastnega poslovnika, ki ji nalaga dolžnost, da me z osnutkom seznanijo in da imam pravico nanj podati pripombe in dodatna pojasnila. Komisiji lahko očitam, da so mi namenoma preprečili možnost, da bi se izjasnil o njihovih ugotovitvah, predvsem iz razloga, ker ima komisija v tem primeru dolžnost, da poročilo javnosti objavi skupaj z mojimi pojasnili. Seveda bi se potem videla resnica.

Predsednik komisije in namestnik sta kršila lastni poslovnik in zakon in s tem opustila dolžno ravnanje uradnih oseb, kar pa ustreza definiciji korupcije in integritete iz 4. člena njunega zakona. Neustavna je določba zakona, ki ne dopušča pravice do pritožbe, ta je sicer po ustavi zagotovljena zoper vsak akt vsakega organa. To pravico bomo zahtevali v tem primeru in ko bo zagotovljena, bomo vsekakor vložili pritožbo.

V javnosti se ustvarja vtis o nepristranskosti poročila protikorupcijske komisije, hkrati pa se močno problematizira odločitve ustavnega sodišča.

Seveda, gre za dvojna merila. Dvojna merila tistih, ki zaradi rezultata državnozbornih in predsedniških volitev posegajo po instrumentih iz ropotarnice zgodovine. Prišli smo že tako daleč, da je predsednik ustavnega sodišča deležen groženj, ker ni "pravilno odločil", da legitimno izvoljenim mestnim svetnikom organizirane skupine grozijo na njihovih domovih.

Vidni predstavniki javnega življenja celo podpirajo izražanje linča ob obešanju podob na javnem mestu. To se je dogajalo v naši polpretekli zgodovini in nekateri imajo še zelo žive spomine na to. Po Ljubljani imamo celo spomenike ljudem, ki so izvajali likvidacijo. Pomislite, da bi v Nemčiji nekdo pozival, naj politike odpeljejo v koncentracijsko taborišče.

O ugotovitvah poročila protikorupcijske komisije so še pred javno objavo obvestili predsednika državnega zbora in stranke DL Gregorja Viranta. Pravniki Miro Cerar to označuje kot nesprejemljivo ravnanje. Kakšno je vaše mnenje?

Da je predsednik komisije najverjetneje kršil lastni zakon in poslovnik in storil dejanje, ki ima znake koruptivnega ravnanja in kršitev dolžne integritete. Gregor Virant je bil prav tako preiskovana oseba kot vsi preostali predsedniki strank. Ima državno funkcijo, imamo pa jo tudi vsi preostali. Nobenega opravičila torej ni za to izjemo.

Virant je bil tudi prvi, ki je zahteval vaš odstop ...

Če imate v koaliciji Gregorja Viranta, opozicije ne potrebujete.

Gre po vašem mnenju pri tem za Virantovo načelno držo ali zgolj za namensko rušenje te vlade?

Za to drugo. Argumentov je več kot dovolj. Načelnost in gospod Virant sta v tem primeru dva zelo oddaljena pojma.

Virant je leta 2009 dejal, da bi bilo KPK treba ukiniti in da bi se bilo treba proti korupciji bojevati s policijo in tožilstvom. Kako komentirate to njegovo izjavo?

Kot pravilno.

Kakšna je zdaj, po objavi poročila protikorupcijske komisije in po prvih odzivih vaših koalicijskih partnerjev, prihodnost vaše vlade?

Vlada je v četrtek normalno zasedala, v torek se je sestala tudi koalicija in uskladila kopico odprtih zadev, pred nami so nove naloge za izboljšanje položaja v državi. Prihaja podpora iz države in Evrope. Vlada ne sme in ne more biti ujetnik napačnih ambicij posameznika.

Kakšne bi bile po vašem mnenju posledice, če bi Slovenija padla v politično krizo in bi iskali novo vlado oziroma imeli predčasne volitve?

Kot sem že omenil, smo pred prazniki končno vsaj v grobem stabilizirali javnofinančne razmere in z ukrepi, ki jih je sprejela vlada, dosegli, da cene našega zadolževanja ne letijo več v nebo. Odgovornost za ponovno poslabšanje položaja bodo morali v tem primeru prevzeti tisti, ki to vlado rušijo.

Predvsem bodo posledice najbolj čutili državljanke in državljani, ko bosta standard in kakovost življenja strmo upadala. Sicer pa ne verjamem, da bo kdo tako nor. Verjetna je razmeroma hitra stabilizacija položaja, umiritev histerije in nadaljevanje reševanja nakopičenih težav v zdajšnji ali podobni koaliciji.

Kako pa napredujejo pogovori s strankami glede pobud za politične spremembe v državi, ki ste jih dali po izbruhu protestov?

Vsi so načelno za to, da prisluhnemo zahtevam po strukturnih političnih spremembah, za konkretne spremembe pa jih je malo oziroma premalo za tiste, ki so najpomembnejše. Čas bo tu še naprej zorel.